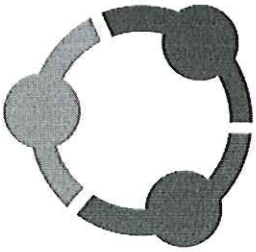

OŚRODEK
POMOCY
SPOŁECZNEJ
W ZAWADZKIEM

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ZAWADZKIEM W ROKU 2017

Opracował:
Marek Kutyła

9 kwietnia 2018

ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK

Zgodnie ze Statutem Ośrodka Pomocy Społecznej w Zawadzkiem (przyjętego uchwałą nr XVII/193/16 Rady Miejskiej w Zawadzkiem z dnia 21.03.2016 r.), w 2016 roku Ośrodek realizował zadania własne gminy i zlecone gminie z zakresu administracji rządowej, wynikające z następujących ustaw:

1) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
2) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
3) ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
4) ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
5) ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;
6) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
7) ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy – w zakresie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy przy stosowaniu instrumentów rynku pracy oraz narzędzi aktywizacji zawodowej i społecznej;
8) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – w zakresie zadań określonych w art. 54 i art. 18 ust. 4 tej ustawy;
9) ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne – w zakresie realizacji wypłat dodatków energetycznych;
10) ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
11) ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
12) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty – w zakresie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym;
13) ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

DANE OGÓLNE

Budżet OPS	
Ogółem	**9 580 861,24zł**
w tym zadania własne	2 323 029,18 zł
w tym zadania zlecone	7 220 442,70 zł
Pozostałe	37 389,36 zł

Na przestrzeni ostatnich dwóch lat nastąpił ogromny wzrost wydatkowy pod kątem zadań zleconych do Ośrodka Pomocy Społecznej. Żeby dobrze zobrazować tą tendencję można ją przestawić w formie następującego zestawienia:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem	**3 757 489,41 zł**	**4 023 173,04 zł**	**3 998 858,96 zł**	**4 129 213,05 zł**	**7 895 664,00 zł**	**9 543 471,88 zł**
w tym zadania własne	1 926 357,53 zł	2 073 042,69 zł	2 093 025,94 zł	2 155 859,62 zł	2 327 637,13 zł	2 323 029,18 zł
w tym zadania zlecone	1 831 131,88 zł	1 950 130,35 zł	1 905 833,02 zł	1 973 353,43 zł	5 568 026,87 zł	7 220 442,70 zł

Największym zadaniem, z którego wynika ogromny wzrost budżetu OPS jest oczywiście przyznawanie i wypłata świadczeń wychowawczych (tzw. 500+).

Koszty funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej	**1 199 684,24 zł**

Zatrudnienie i sprawy kadrowe	
Liczba osób zatrudnionych	24
- w tym pracownicy wykonujący zadania w terenie	14
Liczba etatów	23,25
Liczba osób realizujących usługi w formie umowy cywilnoprawnej	4

Liczba rodzin objętych wsparciem OPS	
W ramach pomocy społecznej	284
W ramach wsparcia rodziny	31
W ramach świadczeń rodzinnych	461
W ramach świadczeń wychowawczych	516
W ramach funduszu alimentacyjnego	42
W ramach dodatków mieszkaniowych	115
W ramach dodatków energetycznych	59
W ramach pomocy materialnej o charakterze socjalnym	34

UTRZYMANIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 18 ustawy o pomocy społecznej, utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników, stanowi zadanie każdej gminy i ma charakter obowiązkowy. W 2017 r. w rodz. 85219 wydatkowano na ten cel ogółem 972 128,38 zł, z czego 138 679,00 zł to środki otrzymane z budżetu państwa. Kwota 776 068,43 zł to wydatki związane z wynagrodzeniem wraz z pochodnymi (w tym 13-sta pensja za 2016 r. oraz nagrody jubileuszowe). Poza wydatkami na płace Ośrodek poniósł koszty niezbędne do bieżącego funkcjonowania i wykonywania powierzonych zadań, w tym: koszty mediów, podatek od nieruchomości, opłata za trwały zarząd, wydatki związane z ubezpieczeniem sprzętu i budynku Ośrodka, opłaty telekomunikacyjne i pocztowe, koszty przeprowadzenia okresowych przeglądów, niezbędnych napraw, konserwacji budynku, zakup niezbędnych materiałów biurowych, wypłata należnego pracownikom ekwiwalentu, należności za konserwację i naprawę sprzętu, należności z tytułu wyjazdów służbowych pracowników, opłaty szkoleń pracowników, zakup środków czystości do utrzymania porządku i higieny w pomieszczeniach Ośrodka, wydatkowanie środków na rozwój i funkcjonowanie systemu informatycznego.

Ośrodek Pomocy Społecznej, poza generowanymi kosztami, przekazuje również wszelkie dochody do budżetu państwa i do budżetu Gminy Zawadzkie. Za rok 2017 przekazano:

Tytułem	budżet gminy	budżet państwa
odpłatność za pobyt w DPS	9 560,53 zł	
odpłatność za usługi opiekuńcze	83 967,89 zł	
Zwrot kosztów - umowa użyczenia pomieszczeń Pogotowia Ratunkowego	14 797,54 zł	
Zwrot z Urzędu Skarbowego	1 616,00 zł	
Nienależnie pobrane zasiłki celowe	114,10 zł	
Nienależnie pobrane zasiłki okresowe		3 805,82 zł
Nienależnie pobrane stypendia szkolne	124,00 zł	496,00 zł
Nienależnie pobrane świadczenia wychowawcze (z odsetkami)		1 030,40 zł
Nienależnie pobrane świadczenia rodzinne (z odsetkami)		7 236,59 zł
Nienależnie pobrany fundusz alimentacyjny (z odsetkami)		5,00 zł
Zwrot świadczeń z funduszu alimentacyjnego od dłużników alimentacyjnych	11 544,70 zł	17 317,16 zł
Zwrot odsetek od świadczeń z funduszu alimentacyjnego od dłużników alimentacyjnych		15 359,23 zł
Zwrot świadczeń z zaliczki alimentacyjnej od dłużników alimentacyjnych	2 669,08 zł	2 669,11 zł
Razem	**124 393,84 zł**	**47 919,31 zł**

Ośrodek zatrudnia obecnie 24 osoby, w tym 5 pracowników socjalnych, 2 asystentów rodziny, 7 opiekunek osób starszych, tj. 14 osób realizujących zadania w terenie i bezpośrednio z klientami.

Liczba osób, które odbyły staż	2
Liczba osób, które odbyły praktykę	1
Liczba osób, które realizowały roboty publiczne	0
Liczba osób, które miały zawartą umowę o świadczenie wolontariatu	4

1. POMOC SPOŁECZNA

Najważniejsze zadania własne gminy z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawadzkiem, to:

<table>
<tr><th colspan="2">Udzielanie świadczeń</th><th rowspan="2">Inne zadania</th></tr>
<tr><th>pieniężnych</th><th>niepieniężnych</th></tr>
<tr><td>przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych</td><td>udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym</td><td>sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego</td></tr>
<tr><td>przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych</td><td>praca socjalna[1]</td><td>utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników</td></tr>
<tr><td>przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych</td><td>organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi</td><td rowspan="5"></td></tr>
<tr><td>przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego</td><td>dożywianie dzieci</td></tr>
<tr><td>przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych</td><td>sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym</td></tr>
<tr><td></td><td>kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu</td></tr>
<tr><td></td><td>pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego</td></tr>
</table>

Zadania zlecone gminie to m.in. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia – w 2017 r. m.in. w formie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" oraz Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.

[1] Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, **praca socjalna** to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Według danych za 2017 r. z pomocy społecznej w Zawadzkiem korzystały ogółem 284 rodziny (515 osób w tych rodzinach). Na przestrzeni ostatnich lat dane w tym zakresie przedstawiały się następująco:

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną
2017	284	515
2016	272	494
2015	288	518
2014	299	573
2013	300	562
2012	316	532

Jak widać liczba klientów pomocy społecznej od kilku lat stabilizuje się, przyjmując wartości ok. 280 rodzin i ok. 510 osób w tych rodzinach. Tendencja ta wskazuje, że skala ubóstwa[2] na terenie gminy jest dość ograniczona i nie zwiększa się, co nie oznacza, że wskaźnik ten nie jest możliwy do poprawy. Należy ponadto w związku z tym pamiętać, że pomoc społeczna powołana jest do świadczenia wsparcia nie tylko osobom, które po tą pomoc potrafią sięgać, lecz przede wszystkim tym osobom, które pomocy potrzebują, a nie są w stanie efektywnie o nią się ubiegać. Dlatego też spodziewana jest w najbliższych latach dalsza stopniowa zmiana profilu klienta pomocy społecznej i form świadczonej pomocy: spodziewany jest wzrost liczby osób bezradnych, dotkniętych zaburzeniami psychicznymi oraz niedołężnych i obłożnie chorych, a także zwiększenie liczby udzielanej pracy socjalnej (bez udzielania wsparcia finansowego) oraz osób korzystających z tego wsparcia tylko krótkotrwale.

[2] Liczba osób objętych pomocą OPS w 2017 r. (515) w stosunku do wszystkich mieszkańców Gminy Zawadzkie na dzień 31 grudnia (11 218) stanowi ok 4,59% mieszkańców.

Przyczynami korzystania z pomocy społecznej w 2017 r. były:

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	ogółem	w tym: na wsi	
ubóstwo	**160**	**38**	**295**
sieroctwo	**0**	**0**	**0**
bezdomność	**6**	**2**	**6**
potrzeba ochrony macierzyństwa	**10**	**3**	**47**
w tym: wielodzietność	**2**	**0**	**11**
bezrobocie	97	19	184
niepełnosprawność	84	28	141
długotrwała lub ciężka choroba	135	35	215
bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	30	3	108
w tym:	19	0	56
rodziny niepełne			
rodziny wielodzietne	5	2	28
przemoc w rodzinie	11	1	40
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
alkoholizm	**33**	**3**	**55**
narkomania	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0
zdarzenie losowe	0	0	0
sytuacja kryzysowa	0	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	1	1	2

(sprawozdanie MPiPS 03R - dane własne OPS według stanu na 31.12.2017 r.)

Z powyższych danych wynika, że głównymi powodami ubiegania się o pomoc społeczną w naszej gminie jest choroba (długotrwała lub ciężka), bezrobocie, niepełnosprawność oraz trudności opiekuńczo-wychowawcze, w tym w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Po raz pierwszy od wielu

lat mamy do czynienia z sytuacją, w której istnieje czynnik bardziej statystycznie ważki niż bezrobocie, co wynika z korzystnej sytuacji na rynku pracy.

Według stanu na koniec grudnia 2017 r. w gminie Zawadzkie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Strzelcach Opolskich było zarejestrowanych 190 osób bezrobotnych (236 w 2016 r., 258 w 2015 r. i 293 w 2014 roku), w tym 120 kobiet (w 2016 r. - 135, w 2015 r. było ich 155, a w 2014 roku było 165 kobiet). Długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych było 99 osób (w tym 66 kobiet). Osoby bezrobotne stanowiły 1,69% ogólnej liczby mieszkańców (11 218). Ogółem stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie strzeleckim na koniec roku 2017 wyniosła **5,4%** (w 2016 roku było to 6,6%)[3]. Dalsze perspektywy w tym zakresie – przynajmniej w czasie najbliższych kilku lat – również są optymistyczne. Wiele wskazuje na to, że coraz mniej osób bezrobotnych ma trudności ze znalezieniem pracy, jednak martwi fakt, iż wielu pozostałych bezrobotnych jest nimi długotrwale i że w większości są to kobiety.

Praca socjalna

Obecnie w naszej gminie pracuje pięciu pracowników socjalnych, co oznacza, że prawie osiągnięto standard zatrudnienia określony w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. co najmniej jeden pracownik socjalny na 2000 mieszkańców lub jeden pracownik socjalny na nie więcej niż 50 rodzin lub osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. W naszej gminie statystycznie na jednego pracownika socjalnego przypada ok. 57 rodzin.

W 2016 r. pracownicy socjalni OPS przeprowadzili 845 rodzinnych wywiadów środowiskowych, na podstawie których wydano 1 025 decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej. Ponadto zawarto z klientami 19 kontraktów socjalnych[4].

Praca socjalna to tylko jedno z zadań pracownika socjalnego. Poza bieżącymi działaniami z klientami, pracownicy realizują także wywiady na potrzeby świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych i wywiady zlecone przez jednostki zewnętrzne pomocy społecznej (alimentacje, odpłatności itp.), w głównej mierze dźwigają ciężar organizacji i dokumentowania prac grup roboczych powoływanych w związku z zaistnieniem przemocy w rodzinie, prowadzą działania interwencyjne w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia ludzkiego (przemoc nad dziećmi, seniorzy, choroby psychiczne, zgony osób niezidentyfikowanych, osoby uzależnione), prowadzą stałą, bieżącą współpracę z kuratorami sądowymi i Policją oraz zajmują się ogólnym monitoringiem środowisk dysfunkcyjnych na terenie gminy.

[3] Informacje na temat bezrobocia w gminach i lokalnego rynku pracy publikowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Opolskich: http://pup-strzelce.pl/strona/analizy-i-statystyki/144

[4] **Kontrakt socjalny** to pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Wsparcie dochodowe

W 2017 roku Ośrodek sfinansował m.in.:

Forma pomocy	Liczba udzielonych świadczeń	Liczba rodzin objętych pomocą	Kwota pomocy (zł)
Zasiłki celowe	405	177	94.440,06
Zasiłki okresowe	511	81	162.507,26
Zasiłki stałe	481	52	240.029,54

Forma pomocy	Liczba udzielonych świadczeń	Liczba osób objętych pomocą	Kwota pomocy
Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	7511	257	76 000
- w tym posiłki dla dzieci	7283	65	32 558,26
- w tym posiłki dla dorosłych	0	0	0

Forma pomocy	Liczba osób objętych	Wydatkowana kwota (zł)
Pobyt w domu pomocy społecznej	24	380 468,69

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania"

W 2017 roku kontynuowano wsparcie w formie programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania". Program realizowano m.in. na podstawie uchwał:

- nr XXXIX/396/14 z dnia 27 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do uzyskania pomocy w ramach realizacji wieloletniego programu wspierania gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020,
- nr XXXIX/397/14 z dnia 27 stycznia 2014 r. w sprawie przyjęcia lokalnego programu osłonowego „Jem-rosnę-uczę się".

Z programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" w 2017 r. skorzystało ogółem 257 osób. W ramach porozumienia z Wojewodą Opolskim w sprawie udzielania dotacji gminie na dofinansowanie realizacji Programu ogólna kwota wydatkowana wyniosła 76 000,00 zł z czego kwota 30 000,00 zł stanowi udział własny gminy, a kwota 46 000,00 zł dotacja celowa budżetu państwa.

W 2017 r. w ramach tego zadania opłacano:

- żywienie dla 43 uczniów szkół w naszej gminie - wydano 4 064 posiłków na kwotę 17 467,06 zł,
- żywienie dla 38 dzieci uczęszczających do przedszkoli, na łączną kwotę 15 091,20 zł (3 219 wydanych posiłków)
- wydatki na zasiłki celowe na zakup żywności dla 92 rodzin i osób samotnie gospodarujących – zasiłki na łączną kwotę 43 441,74 zł.

W 2017 r. programem osłonowym „Jem-rosnę-uczę się" z zakresu dożywiania objęto 16 dzieci, które mogły dzięki temu skorzystać z posiłków bez decyzji administracyjnych, wyłącznie na zgłoszenie dyrektora placówki.

Usługi opiekuńcze

Bardzo ważną gałęzią działalności OPS są usługi opiekuńcze, świadczone przez opiekunki w miejscu zamieszkania klienta. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Według stanu na koniec grudnia 2017 r. z usług tych korzystało 38 osób (w większości samotnych). Ogółem w 2017 r. z tej formy pomocy skorzystało 58 osób. Do 31.12.2017 r. udzielono 10 208 godzin usług opiekuńczych, tj. średnio 22 godziny na jedną osobę miesięcznie. Za korzystanie z usług opiekuńczych petenci ponoszą częściową odpłatność, której wysokość uzależniona jest od posiadanego dochodu (tabela odpłatności określona przez uchwałę Rady Miejskiej w Zawadzkiem nr XII/85/07 z dnia 26.11.2007 r.). Odpłatność podopiecznych za 2017 r. wyniosła 83 937,89 zł.

2. WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

Zadania gminy w tym zakresie to m.in. prowadzenie pracy z rodziną (zwłaszcza w formie usług asystenta rodziny) oraz ponoszenie odpłatności za pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 135) rodzinie zastępczej starosta może przyznać świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka. Ponadto zgodnie z art. 191 ust. 9 ust. 1 cytowanej ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki o których mowa, w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków – w trzecim i następnym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2017 r. Ośrodek poniósł wydatek na ten cel w kwocie 31 329,62 zł (38 330,16 zł w roku poprzednim) dla 6 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.

W roku 2017 Gmina Zawadzkie po raz kolejny pozyskała dofinansowanie – tym razem w wysokości 40 000 zł – z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach konkursu pn. „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017". Dofinansowaniu podlegała część kosztów zatrudnienia asystentów rodziny. Asystent ma za zadanie wspierać wybrane rodziny wykazujące trudności opiekuńczo-wychowawcze wobec dzieci i zapobiegać umieszczaniu ich w instytucjach tzw. pieczy zastępczej. Do 31.12.2017 r. pracą asystentów objęto 31 rodzin (ustawowy górny limit na jednego asystenta wynosi 15), w których znajduje się 62 dzieci poniżej 18 roku życia.

2.1 Sprawozdanie z Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Od 1 lipca 2012 r. na terenie gminy Zawadzkie realizowany jest Gminny Program Wspierania Rodziny (uchwała nr XXII/181/12 Rady Miejskiej w Zawadzkiem z dnia 26.06.2012 r.). Zgodnie z tym Programem, podlega on sprawozdawczości w okresie rocznym – podczas przedstawiania sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej. Program zakłada osiągnięcie następujących celów i rezultatów:

Cel	Zadanie	Zakładany rezultat	Osiągnięty rezultat
1. Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu roli opiekuńczo-wychowawczej wobec dzieci	1.1 Wdrożenie doradztwa i działań informacyjnych z zakresu opiekuńczo-wychowawczego	Doradztwo indywidualne z zakresu problematyki opiekuńczo-wychowawczej dla co najmniej 10 osób lub akcja informacyjna (np. w formie spotkania grupy wsparcia) dla co najmniej 5 rodzin.	Ustalono godziny konsultacji asystentów rodziny, jednak ze względu na brak zainteresowania nie zostały zorganizowane warsztaty lub spotkania grup wsparcia. Osoby wykazujące trudności opiekuńczo-wychowawcze preferują indywidualny kontakt z asystentem rodziny.
	1.2 Wzmacnianie lokalnych świetlic środowiskowych	Utrzymanie i rozwój zakresu działalności świetlic środowiskowych na terenie gminy (np. w formie rozszerzenia oferty lub przedłużenia czasu ich działania)	Działalność świetlic środowiskowych została utrzymana.
	1.3 Edukacja społeczności lokalnej z zakresu problematyki opiekuńczo-wychowawczej	Opublikowanie i rozpowszechnienie ulotek, plakatów lub artykułów o zasięgu lokalnym dot. problematyki opiekuńczo-wychowawczej	W roku 2017 nie publikowano materiałów
	1.4 Utworzenie grupy wsparcia dla młodych rodziców	Przeprowadzenie cyklu co najmniej 15 otwartych spotkań w formule grupy wsparcia lub warsztatów informacyjnych dla co najmniej 20 rodziców dzieci do lat 7	W 2017 r. grupa „Mam Czas – Zawadzkie" nie działała. Planowane jest jej ponowne uruchomienie w 2018 r.
2. Zapobieganie umieszczaniu dzieci w placówkach pieczy zastępczej	2.1 Objęcie rodzin zagrożonych ograniczeniem władzy rodzicielskiej (poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej) wsparciem przez pracownika socjalnego	• Dokonanie rozeznania sytuacji socjalnej każdej rodziny zagrożonej umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej i udzielenie możliwego wsparcia w ramach pomocy społecznej • Objęcie wsparciem przez asystenta rodziny wszystkich rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej	• Dokonano rozeznania wszystkich znanych rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej i udzielono możliwego wsparcia w ramach pomocy społecznej • Do wszystkich znanych rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej skierowano asystenta rodziny. Zatrudniono drugiego asystenta rodziny w związku z liczbą rodzin wymagających jego usług.
	2.2 Objęcie rodzin zagrożonych ograniczeniem władzy rodzicielskiej (poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej) wsparciem przez asystenta rodziny	Zrealizowanie przez asystenta rodziny indywidualnych ścieżek wsparcia i zapobieżenie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.	Asystenci rodziny wraz z rodziną ustalają indywidualne „Plany Pomocy Rodzinie", w których przedstawione są cele, konkretne działania oraz terminy ich realizacji. Plan jest aktualizowany w ramach potrzeb lub po zrealizowaniu wszystkich wskazanych w nim działań. W rodzinach objętych wsparciem asystenta plany pomocy są realizowane. Żadne z dzieci objętych działaniami asystenta nie trafiło do pieczy zastępczej w trakcie realizacji planu pomocy.
	2.3 Utworzenie sytemu komunikacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi	Co najmniej satysfakcjonujący poziom zadowolenia z przepływu informacji (na podstawie ankiet wśród współpracujących instytucji).	Asystenci rodziny współpracują na bieżąco z pedagogami szkolnymi, zorganizowano spotkanie inicjujące wymianę informacji i polepszenie współpracy pracowników socjalnych z pedagogami.
	2.4 Rozpropagowanie informacji o zadaniach asystenta rodziny i celach wspierania rodzin w ich roli opiekuńczo-wychowawczej	Opublikowanie i rozpowszechnienie w środowisku lokalnym ulotek, plakatów lub artykułów dot. możliwości wsparcia rodziny w formie usługi asystenta rodziny	Na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej oraz na tablicy ogłoszeń została umieszczona informacja na temat pracy asystenta rodziny, jego działań oraz dat i godzin indywidualnych konsultacji.
3. Tworzenie warunków do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny	3.1 Objęcie rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej wsparciem przez asystenta rodziny	• Zrealizowanie przez asystenta rodziny indywidualnej ścieżki wsparcia i powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej lub • potwierdzenie konieczności zabezpieczenia dzieci w pieczy zastępczej	Asystenci rodziny realizują z kilkoma rodzinami przy współpracy z koordynatorem pieczy zastępczej plan powrotu dzieci z pieczy do rodziny biologicznej.

Cel	Zadanie	Zakładany rezultat	Osiągnięty rezultat
naturalnej	3.2 Objęcie rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej wsparciem przez pracownika socjalnego	Dokonanie rozeznania sytuacji socjalnej każdej rodziny, której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i udzielenie możliwego wsparcia w ramach pomocy społecznej	Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny są dokładnie zdiagnozowane pod kątem potrzeb oraz udzielana im jest niezbędna pomoc społeczna.

3. ŚWIADCZENIA RODZINNE I ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Są to zadania zlecone gminie polegające głównie na ustalaniu uprawnień i wypłacaniu świadczeń rodzinnych:

- zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami;
- zasiłku pielęgnacyjnego;
- świadczeń pielęgnacyjnych;
- specjalnych zasiłków opiekuńczych;
- zasiłku dla opiekuna;
- jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. „becikowe").

Liczba przyjętych wniosków ogółem	538
Liczba wydanych decyzji ogółem	612

Zadania zlecone gminie z zakresu funduszu alimentacyjnego to m.in.:

- ustalanie uprawnień i wypłacanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych;
- prowadzenie egzekucji administracyjnej wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Liczba przyjętych wniosków o świadczenia z funduszu	42
Liczba wydanych decyzji	63
Liczba wniosków o wszczęcie egzekucji	3
Liczba wniosków o przyłączenie się do egzekucji	42
Liczba wniosków o możliwości popełnienia przestępstwa	25
Liczba decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od alimentacji	4
Liczba wywiadów z dłużnikami	7
Liczba wniosków do CEPiK o posiadane uprawnienia do kierowania pojazdami	8
Liczba wniosków do Starosty o zatrzymanie prawa jazdy	2

Wydatki z tytułu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego

W 2017r wydatkowano na realizację zadań z zakresu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego 2 594 888,21 zł, z czego 2 553 805,59 zł to wydatki z dotacji celowej a 41 082,62 zł to wydatki ze środków własnych.

Ze świadczeń rodzinnych w gminie skorzystało 461 rodzin, wypłacono 10 795 świadczeń, natomiast z funduszu alimentacyjnego skorzystały 42 rodziny – wypłacono 636 świadczeń. Łączna kwota świadczeń to 2 492 854,59 zł.

z tego:

- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (tzw. „becikowe") 89 000,00 zł
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego 258 893,54 zł
- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami 761 879,93 zł
- zasiłki pielęgnacyjne 581 094,00 zł
- świadczenie pielęgnacyjne 414 964,00 zł

- składki emerytalno –rentowe świadczeniobiorców 89 040,42 zł
- zasiłek dla opiekunów 5 338,70 zł
- świadczenia rodzicielskie 276 644,00 zł
- zasiłki jednorazowe „Za Życiem" 16 000,00 zł

Ośrodek poniósł również koszty niezbędne do funkcjonowania i wykonywania powierzonych zadań w wys. 102 033,62 zł.

4. ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE

W związku z wejściem w życie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci od 1 kwietnia 2016 r. można ubiegać się o przyznanie świadczenia wychowawczego (tzw. 500+). Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka w wysokości 500,00 zł miesięczne na każde drugie i kolejne dziecko w rodzinie oraz na pierwsze, ale po spełnieniu kryterium dochodowego. Świadczenie na pierwsze dziecko przysługuje jeśli rodzina spełnia warunek kryterium dochodowego: 800 zł na osobę w rodzinie lub 1.200 zł na osobę w rodzinie jeśli w rodzinie jest dziecko niepełnosprawne.

W 2017 r. złożono 644 wnioski o przyznanie świadczeń wychowawczych dla 897 dzieci, wydano 603 decyzje i wypłacono świadczenia wychowawcze na ogólną sumę 4 577 450,98 zł. Poniesione koszty zadania to kwota 64 796,25 zł (w całości z dotacji budżetu państwa).

5. DODATKI MIESZKANIOWE I ENERGETYCZNE

Zadania gminy w tym zakresie to ustalanie uprawnień do dodatków mieszkaniowych i przekazywanie ich zarządcy nieruchomości.

Zbiorcze zestawienie informacji o dodatkach mieszkaniowych w 2017 r.:

Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych	134 986,34 zł
Liczba wypłaconych dod. mieszkaniowych (w szt.) w tym:	951
Zasoby gminne	448
Zasoby spółdzielcze	392
Wspólnoty mieszkaniowe	108
Zasoby prywatne	3
Liczba przyjętych wniosków	170
Liczba decyzji w sprawach dot. dodatków mieszk.	180
w tym decyzje odmowne	17
w tym decyzje wstrzymujące	7
Liczba gospodarstw domowych pobierających dodatki mieszkaniowe w rozbiciu na liczbę osób w gospodarstwie domowym	
gospodarstwa jednoosobowe	64
gospodarstwa 2-4 osobowe	77
gospodarstwa 5 osobowe i więcej	16

Osobie posiadającej uprawnienia do dodatku mieszkaniowego przysługuje również dodatek energetyczny, jeśli zawarła umowę kompleksową na energię elektryczną

Kwota wypłaconych dodatków energetycznych	7 963,64 zł
Liczba wypłaconych dod. energetycznych	547

6. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Zadania OPS w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie dotyczą m.in.:

- inicjowania działań przewidzianych w ramach procedury tzw. „Niebieskiej karty" (w razie powzięcia informacji o zaistnieniu incydentu przemocy w rodzinie)
- koordynacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- obsługi Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- uczestnictwa w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grupach Roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- prowadzenie Punktu Konsultacyjnego (m.in. dyżury psychologa).

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej karty"	34
Liczba osób w rodzinach objętych procedurą „Niebieskiej karty"	129
Liczba rozpoczętych procedur „Niebieskiej karty"	34
- w tym liczba procedur NK zainicjowanych przez OPS	10
Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej karty"	14
Liczba osób, które skorzystały z porady w ramach Punktu Konsultacyjnego	84

7. PROMOCJA ZATRUDNIENIA

Ośrodek, na podstawie porozumienia Gminy Zawadzkie z Powiatem Strzeleckim, koordynuje realizację prac społecznie użytecznych na terenie gminy oraz zajmuje się upowszechnianiem ofert pracy i informacji o szkoleniach zawodowych.

Prace społecznie użyteczne mogą wykonywać (po uzyskaniu skierowania PUP) osoby zarejestrowane jako bezrobotne, w wymiarze nie większym niż 40 godzin miesięcznie. Za przepracowane godziny osoby te otrzymują wynagrodzenie – aktualnie 8,10 zł za godzinę pracy. Wykonywane są prace porządkowe (sprzątanie, grabienie, koszenie, odśnieżanie), proste prace remontowo-budowlane i techniczne (malowanie, naprawy oznakowania drogowego, montaż tablic informacyjnych), oraz usługi opiekuńcze.

W 2017 r programem prac społecznie użytecznych objęto ogółem 23 osoby bezrobotne (rok wcześniej: 40 osób bezrobotnych), wypracowano 2 800 godzin (w roku 2016 było to 3 900 godzin). Wydatki związane z tym programem przedstawiają się następująco:

- ekwiwalent – 352,80 zł
- wynagrodzenie za pracę - 22 680,00 zł
- pozostałe poniesione wydatki na zakup materiałów i usług, wydatki na szkolenie BHP na łączną kwotę 1 613,97 zł.

8. UPRAWNIENIA DO ŚWIADCZEŃ OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawadzkiem został upoważniony do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie ustalania uprawnień do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej dla osób nieubezpieczonych i znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. W przypadkach określonych ustawą istnieje możliwość objęcia niektórych osób bezpłatnym prawem do otrzymania świadczeń opieki zdrowotnej na okres 90 dni. W okresie tym osoba może korzystać z opieki zdrowotnej na takich samych zasadach jak osoba ubezpieczona zdrowotnie. W 2017 r. wydatkowano 1.072,00 zł celem wydania decyzji ustalających prawo do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej. Na ten rodzaj pomocy zakwalifikowało się 5 osób. Koszt wydania 1 decyzji wynosi do 67,00 zł. Na ten cel środki przekazywane są z budżetu państwa.

9. SPRAWOZDANIE Z LOKALNEGO PROGRAMU POMOCY SPOŁECZNEJ „INTE-GRACJA – AKTYWIZACJA ŚRODOWISKOWA SENIORÓW Z TERENU GMINY ZAWADZKIE"

Uchwałą nr XXVIII/321/13 Rady Miejskiej w Zawadzkiem z dnia 28.01.2013 r. przyjęto do realizacji lokalny program pomocy społecznej „inte-GRACJA – aktywizacja środowiskowa seniorów z terenu gminy Zawadzkie. Program zakłada coroczną ewaluację działań i celów.

Zakładane cele szczegółowe	Podjęte działania
1. Utworzenie otwartego i przyjaznego miejsca spotkań dla seniorów i osób samotnych z terenu gminy Zawadzkie (świetlica integracyjna dla seniorów przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Zawadzkiem)	Świetlica z powodzeniem funkcjonuje przez cały rok (za wyjątkiem miesięcy wakacyjnych – na życzenie środowiska seniorów).
2. Umożliwienie rozwijania aktywności w środowisku seniorów poprzez animowanie działań i wspieranie inicjatyw oddolnych, zwłaszcza o charakterze integracyjnym (np. lokalnych lub międzypokoleniowych)	W 2017 r. nie realizowano projektów integracyjnych.
3. Udział w konkursach i projektach (zwłaszcza realizowanych w partnerstwie JST-NGO) na rzecz społeczności lokalnej gminy Zawadzkie oraz społeczności osób w podeszłym wieku	W 2017 roku nie uczestniczono w partnerskich konkursach i projektach.
4. Organizowanie cyklicznych spotkań tematycznych o charakterze informacyjno-edukacyjnym dla środowiska osób w wieku poprodukcyjnym (np. zdrowie, bezpieczeństwo, międzypokoleniowa wymiana wiedzy, spotkania autorskie z ciekawymi osobowościami itp.)	W 2017 roku spotkania tematyczne były inicjowane wyłącznie przez seniorskie organizacje pozarządowe .
5. Organizowanie zajęć praktycznych z różnych dziedzin.	Jak wyżej

10. POZOSTAŁE DZIAŁANIA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa

Od listopada 2015 r. Ośrodek pełni rolę tzw. Organizacji Partnerskiej Lokalnej w zakresie realizacji wraz za Bankiem Żywności w Opolu Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa. Jest to program zaplanowany na lata 2014-2020, skierowany do najuboższych mieszkańców Unii Europejskiej. W 2017 r. osoby kwalifikujące się do Programu musiały dysponować dochodami w wysokości maksymalnie 200% kryterium uprawniającego do pomocy społecznej, czyli 1028 zł na osobę w rodzinie lub 1268 zł na osobę samotnie gospodarującą.

Podczas akcji wydawania żywności pomocą w ramach PO PŻ objęto aż 354 rodzin (787 osób w rodzinach, 3836 paczek żywnościowych), wydając łącznie ponad 37,5 tony żywności o łącznej wartości księgowej 158.495,90 zł. Średnio jeden uczestnik Programu w 2017 roku otrzymał ok. 47 kg żywności. Program cieszy się nadal dużym zainteresowaniem mieszkańców, akcje wydawania żywności (każda kilkudniowa) odbywały się 8 razy w roku. Ośrodek ma w planach kontynuację udziału w programie. Jedynym kosztem finansowym ponoszonym w związku z realizacją zadania jest transport żywności z magazynów Banku Żywności w Opolu. Koszt ten kształtuje się na poziomie kilkuset złotych jednorazowo za akcję.

11. Potrzeby, plany działań i cele Ośrodka na kolejne lata

Ośrodek Pomocy Społecznej musi sprostać zadaniom zarówno realizowanym na bieżąco, jak i reagować na zmienne uwarunkowania i informacje płynące z otoczenia, w jakim funkcjonuje. Dlatego też głównym wyzwaniem OPS będzie sprostanie wymogom demograficznym (depopulacja i starzenie się ludności) oraz zmiana profilu na bardziej usługowy. W tym zakresie wymagane będzie podtrzymywanie i rozwój doświadczeń usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych) oraz prowadzenie intensywnej pracy środowiskowej w miejscu zamieszkania przez pracowników socjalnych. Celem będzie jak najlepsze zidentyfikowanie osób wymagających wsparcia usługowego, doradczego i w formie pracy socjalnej. Osób takich na terenie naszej Gminy jest wbrew pozorom bardzo dużo, a zadaniem OPS będzie do nich trafić, zapobiegając jednocześnie powstawaniu głębokich problemów.

W 2017 i 2018 roku do wdrożenia zaplanowano realizację (jako partner Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Opolu) projektu *„Nie-Sami-Dzielni – rozwój usług społecznych oraz wspierających osoby niesamodzielne"*. W ramach projektu zaplanowano wdrożenie trzech usług społecznych:

1) rozszerzenie zakresu świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania klienta poprzez wdrożenie opieki weekendowej i świątecznej;
2) wdrożenie usługi asystenta osoby niepełnosprawnej;
3) uruchomienie dwóch mieszkań wspieranych z przeznaczeniem dla osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych lub w podeszłym wieku, które wymagają intensywniejszego wsparcia w miejscu zamieszkania w formie pracy socjalnej lub usług opiekuńczych.

Jednym z kluczowych celów Ośrodka w najbliższych latach będzie zwiększenie kwoty odpłatności za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej ponoszonej przez osoby zobowiązane do tego ustawowo (czy to przez ustawę o pomocy społecznej czy przez kodeks rodzinny

i opiekuńczy). Obecna sytuacja, kiedy członkowie rodzin nie poczuwają się do konieczności dopłacania do pobytu w DPS, jest niedopuszczalna prawnie i obciążająca finanse Gminy.

Zwiększająca się liczba zadań, jakie realizuje Ośrodek, wymaga modernizacji miejsc obsługi interesantów i zapewnienia warunków pracy odpowiadających minimalnym standardom. Dlatego też siedziba Ośrodka wkrótce będzie wymagała nakładów finansowych na remont dachu oraz przystosowania przestrzeni do wymogów prawa budowlanego i przeciwpożarowego (pochylnia dla osób niepełnosprawnych, wymiana drzwi wejściowych, remont II piętra budynku). Ośrodek tylko na przestrzeni ostatnich pięciu lat przejął realizację sześciu zadań Gminy - w większości finansowanych z budżetu państwa - i dysponuje budżetem ponad dwukrotnie większym, jednak brakuje środków na stopniową modernizację i bieżące remonty. Interwencji wymaga również ogród przy siedzibie OPS, ponieważ jego wykorzystanie przez społeczność lokalną jak również stowarzyszenia seniorskie bez wdrożenia dobrej koncepcji – stoi pod znakiem zapytania. Osobną kwestią jest poziom wynagrodzeń zatrudnionej kadry, który niejednokrotnie oscyluje wokół najniższego wynagrodzenia lub odbiega na niekorzyść pracownika od wynagrodzeń jego klienta. Również w tym zakresie będzie należało podjąć działania, gdyż w przeciwnym razie Ośrodkowi grozi odpływ sprawnej i wykwalifikowanej kadry.